

### **Nem maradt visszhang nélkül a romániai Bákó megyében a néhány napja Strasbourgban bemutatott, a moldvai csángókról szóló film – állítja a bukaresti Adevarul. Nem maradt visszhang nélkül a romániai Bákó megyében a néhány napja Strasbourgban bemutatott, a moldvai csángókról szóló film**

– állítja a bukaresti Adevarul. A vetítés napján strasbourgi román megfigyelők provokáció miatt tiltakoztak, a napilap most névtelen moldvaiak kifogásait és egy polgármester, illetve egy román egyesület elnökének érveit foglalta össze.

A moldvai római katolikusok (amelyek többsége a Dumitru Martinasról elnevezett Római Katolikus Egyesületbe tömörül) úgy vélik: a csángó vagy csángómagyar elnevezések használata miatt közösségük tévesen nemzeti kisebbségként jelenik meg a köztudatban – közölte mai számában a bukaresti Adevarul.

A február első napjaiban levetített filmet az Európai Parlamentben dolgozó román megfigyelők provokációnak nevezték és közülük többen levélben tiltakoztak a néppárti frakció vezetőjénél. A filmrendező Vitézy Zsófia azzal érvelt: csupán a pusztinai csángó gyermekek egy csoportjának életét mutatták be, a film nagy részét pedig maguk a fiatalok készítették. Az esemény kezdeményezője Schöpflin György fideszes néppárti képviselő volt, aki elmondta: a kérdésről az Európa Tanács külön ajánlást is elfogadott. Hangsúlyozta: céljuk nem az volt, hogy vitát kezdjenek a csángók helyzetéről.

A bukaresti napilap ennek ellenére moldvai helyszíni tudósítással igyekezett bebizonyítani: a produkció nagy port vert fel az érintett megyében.

– A moldvai 265 ezer római katolikus román tiszta, történelmi érvekkel képes bizonyítani, hogy a csángó elnevezés, és ennek rájuk vonatkozó használata túlkapások sorozatának minősül, amelyeket hamisításokon és csúsztatásokon keresztül tartanak fenn. Mindezt annak érdekében teszik, hogy fenntartsák a látszatát: Romániában lábbal tiporják e közösségek jogait – vélekedett a bukaresti lapnak nyilatkozó Gheorghe Bejan, az egyesület elnöke.

Az újság azzal folytatta beszámolóját, hogy sem Forrófalván sem Gyimesbükkön (amely falvak a cikk szerzője szerint a csángó eszme érdekkörébe tartoznak) nem létezik úgynevezett csángó probléma. Mitöbb – írja az Adevarul – egyes csángónak titulált falusiak számára egyenesen sértő ez az elnevezés. – Mi római katolikusok vagyunk, románok. Ebben a szellemben neveltek a szüleink és nagyszüleink is. Minden román eredetű: úgy a viseletünk, mint a hagyományaink – közölte az újság egy névtelenül nyilatkozó gyimesi öregasszony véleményét. Az írás kitért arra is, hogy Forrófalva (Bákó megye egyik legnagyobb kiterjedésű községe) viszonylatában is értelmetlen nemzeti kisebbségről beszélni. – Kevés csángónk van. A legutóbbi népszámláláskor körülbelül negyvenen jelentették ki magukról, hogy csángók – jelentette ki Adrian Solomon polgármester. – Ugyan nem vagyunk ortodoxok, de megvan a saját vallásunk, és mi is csak románok vagyunk, nincs más nemzetiségünk – hivatkozott a lap egy másik meg nem nevezett falubelire.

Bákóban több községben is folyik magyar nyelvű oktatás, de az e lehetőség iránt érdeklődők száma csökken – tette hozzá hozzá az újság, majd visszatért a Dumitru Martinas Egyesület hivatalos álláspontjához: a moldvai katolikusok mindig románnak tartották magukat, a "csángómagyar" elnevezést ezért "egy katolikus székely misszionárius nyelvészeti újításaként fogják fel".

A cikkíró megjegyezte: a moldvai katolikusok szerint az Európa Tanács csapdába esett, amikor az elfogadta 1521-es számú ajánlását, amely magyar eredetű csángókról és csángó nyelvről tesz említést. Mint írják: a legutóbbi (2001-es) román népszámlálási adatok szerint Bakó megyében kevéssel több, mint 119 ezren vallották magukat római katolikusoknak, és körülbelül 114 ezren románnak. Négyezer körüli a magyarok száma, és 796 csángót jegyeztek fel. Az írás azzal zárul, hogy öt éve országos szinten 2062 nyilvántartott csángó közül 403 személy jelölte meg anyanyelveként a magyart.

Dákoktól is eredeztették őket

A Csíkszeredában szerkesztett Székelyföld kulturális folyóirat korábban az Adevarul által említett moldvai egyesület névadójáról közölt egy átfogó tanulmányt. Ebből szemléztünk – a teljesség igénye nélkül – részleteket: "A román nemzeti identitás meghatározó eleme egy 18. századi történeti konstrukció: a dákoromán kontinuitás elmélete, mely az elmúlt száz év során dogmává merevedett. Hasonló a helyzet azzal az elmélettel is, melynek lényege, hogy a moldvai katolikusok, a csángók Erdélyből kivándorolt/menekült, „elszékelyesített”/„elmagyarosított” románok leszármazottai. Ennek a tételnek a legismertebb képviselője egy régebben elrománosodott buteai csángó család (Mártonos) leszármazottja: Dumitru Martinău volt. A moldvai csángók román eredeztetésének tanát a köztudat hozzá köti. A moldvai katolikusokra a modern Románia létrejötte óta ferde szemmel néztek Bukarestből, mert nem fértek bele a homogén nemzetállamról kialakított képbe, ráadásul a kezdettől fogva erőltetett nyelvi és tudati asszimiláció ellenére sem tudtak integrálódni a román nemzetbe, mert nem feleltek meg annak az általánosan elterjedt nézetnek, miszerint minden „igazi román” ortodox vallású, a katolikus pedig egyenlő a magyarral (függetlenül attól, hogy milyen nyelven beszél!).

Amikor a harmincas években – majd a második bécsi döntést követően hatványozott erővel – megerősödött a magyarellenesség hangulat, az nem csak az erdélyi magyarokat érintette, hanem a moldvai csángókat is. Moldvában a magyarellenesség tulajdonképpen általános katolikus-ellenesség formáját öltötte, ugyanis a helyi közvélemény (akkor is) egyenlőségjelet tett a katolikus és a magyar között. A hatóságok katolikus-ellenességének pedig többek között az lett a következménye, hogy sokan nem kaptak román állampolgári igazolványt (miközben évszázadok óta ott éltek!), nem vásárolhattak földet, másokat pedig – mint „megbízhatatlan nemzetidegent” – munkaszolgálatra vittek. Ez a légkör, a korlátozó intézkedések nem csak a híveket, hanem a klérust is sújtották. Azt a klérust, amely egyébként a csángómagyarok elrománosításának elkötelezett harcosa volt több mint egy évszázada!

Ezért hívei (és egyháza) védelme érdekében a moldvai minoriták vezetője, Iujzi-kalagori plébános, Iosif Petru M. Pal úgy gondolta, hogy a csángók román származására hivatkozva próbálja meggyőzni a hatóságokat arról, miszerint a katolikusok ugyanolyan „tisztá románok”, mint „ortodox testvéreik”. Tehát Moldvában ő az első, aki kidolgozta azt az érvrendszert, melynek a lényege, hogy a moldvai katolikus csángók ősei még a Székelyföldön erőszakkal elmagyarosított/elszékelyesített románok, és ők tulajdonképpen katolikus románok (Volt azonban, aki nem elégedett meg ennyivel: Mihai Gârnișeanu 1944-ben egyenesen a dákoktól eredeztette a csángókat.)

Kristály Lehel

## Román lapokban kutatják a csángók eredetét

Írta: MNO

2006. február 13. hétfő - Módosítás: 2006. február 13. hétfő

---

Forrás: Adevarul, Hír TV, Székelyföld